

neighbor; further opening of the EU markets; introducing "European standards" in the country; strengthening Ukraine's position on the world level; expanding internal funding of innovation and attracting innovation on the part of the partner countries and investments from the US.

Keywords: *Intermarium, the US, Russian aggression, geopolitics, NATO and the EU.*

УДК 327.56(73)+327.8

Анатолій Худолій,
доктор політичних наук, професор,
Національний університет «Острозька академія»

АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКІ ВІДНОСИНИ В СВІТЛІ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ

Анотація. *В статті розглянуто американо-українські відносини, починаючи з 1991 до 2016 року. Увагу зосереджено, головним чином, на двосторонніх відносинах упродовж 2013-2016 років. Проаналізовано основні тенденції розвитку американсько-українських відносин в контексті євро інтеграційних прагнень України та воєнного конфлікту з Російською Федерацією. В полі зору дослідника – політичні та економічні аспекти співробітництва та міжнародна підтримка України Сполученими Штатами упродовж зазначеного періоду. Виокремлено пріоритети Вашингтону у відносинах з Україною з огляду на власні прагматичні цілі та з урахуванням національних інтересів. Здійснено аналіз двосторонніх відносин в світлі російсько-української війни, захоплення Криму. Описано чинники, що обмежують стратегічне партнерство та послаблюють Україну як державу. Розглянуто конкретні кроки, здійснені США задля підтримки України у російсько-українській війні. За підтримки Вашингтону відбувається реформування підрозділів ЗС України. Американські військові готують українські підрозділи Сил Спеціальних операцій в межах багатонаціональної групи. Військове співробітництво розпочато з ініціативи українського уряду, що свідчить про готовність Сполучених Штатів допомогти Україні створити професійні війська, які б відповідали стандартам НАТО. Надаючи фінансову та військову допомогу, Вашингтон наполягає на послідовній боротьбі з корупцією в Україні.*

Ключові слова: *США, Україна, американо-українські відносини, російська агресія, стратегічне партнерство.*

Феномен американізму був і залишається предметом пильної уваги суспільствознавців і це закономірно, з огляду на роль Сполучених Штатів у процесах цивілізаційного розвитку. Презентанти численних шкіл і напрямків вивчення цього неординарного явища, попри різні підходи до його тлумачення, зрештою, розв'язують, передусім, дилему: перспективи збереження Америкою свого домінуючого становища чи ймовірну втрату цього статусу. На разі залишаються малодослідженими важливі аспекти американської проблематики, зокрема, такої, як вплив Сполучених Штатів на внутрішню та зовнішню політику України.

Американська зовнішньополітична проблематика розробляється в Україні досить плідно: створено низку праць, що стали вагомим внеском у розуміння внутрішніх витоків ідеології і політики США на світовій арені. Цікавими науковими доробками успішно презентується українська школа американістики, фундатором якої є видатний вчений, професор Г. М. Цветков, а також продовжувачі його справи С. Й. Аппатов, Є. Є. Камінський [5; 6],

С. О. Шергін [18], О. В. Потехін [13], І. А. Хижняк [16], Б. М. Гончар [3], Б. І. Канцелярук [7], В. І. Головченко, О. А. Коппель, І. М. Коваль, С. В. Юрченко [20], І. Д. Дудко [4], М. М. Рижков [14], О. В. Шевчук [17], С. Г. Федуняк, С. П. Галака, І. І. Погорська [10] та ціла плеяда молодих науковців, які зробили чималий внесок в розробку різноманітних аспектів американської проблематики. Водночас слід зазначити, що проблема сучасного періоду американо-українських відносин не стала предметом автономного вивчення.

Мета дослідження полягає у політико-праксеологічному дослідженні американо-українських відносин та зовнішньої політики Сполучених Штатів у контексті утвердження американського лідерства упродовж 2013–2016 років.

Досягнення поставленої мети обумовлює вирішення таких завдань:

- з'ясувати характер американо-українських відносин упродовж 2013–2016 років;
- виявити чинники, що впливали на розвиток двосторонніх відносин;
- виявити сфери найбільшого розвитку двосторонніх відносин упродовж періоду російсько-української війни.

Американо-українські відносини після «холодної війни» були непростими від початку проголошення незалежності. Про це свідчать заяви американських очільників, які на початковому етапі сприйняли відокремлення України від СРСР з острахом. У липні 1991 року Дж. Буш-ст. здійснив візит до України, яка розцінювала такий крок як знак підтримки прагнення до незалежності. В українському парламенті він виголосив промову, названу кореспондентом *New York Times* В. Сефайєром «Chicken Kiev Speech». У промові переважало два блоки понять: згадки про колишній СРСР та власне проблема незалежності України. Ключовим пасажем стала вимога відмовитися від курсу на незалежність, який обрав український народ: «Але свобода – це не те ж саме, що незалежність. Американці не будуть підтримувати тих, хто прагне незалежності для того, щоб замінити тиранію на місцевий деспотизм. Ми не будемо допомагати тим, хто сприяє самовбивчому націоналізмові» [22]. Фраза Дж. Буша про «самовбивчий етнічний націоналізм» була сприйнята в Україні як прикра політична недоречність, оскільки в нашій країні не було виявів етнічного націоналізму: ні Рух, ні тим більше націонал-комуністи не мислили категоріями агресивного шовінізму, який розквітав в Югославії [19].

Другий етап у міждержавних відносинах розпочався в 1994 році, коли адміністрація Б. Клінтона підтримала ідею залучення України до світової спільноти. Відвідавши Київ, президент Клінтон зазначив важливість України для Європи. «Я впевнений, що Україна може відіграти важливу роль у майбутньому Європи, безпека якої ґрунтується на демократичних засадах, ринковій економіці та взаємоповазі до існуючих кордонів» [24]. Проте насправді Б. Клінтон був більше зацікавлений у зміцненні України як противаги та стримуючого чинника для Росії.

Третій етап двосторонніх відносин тривав з 1998 по 2000 рік, однак він спричинив розчарування Заходу, оскільки позитивні зрушення в Україні відбувалися надто повільно. У заявах американські очільники критично оцінюють поступ України на шляху демократичного розвитку, водночас зауважують її цінність для регіону, Європи та Америки зокрема. Цю ідею озвучив президент Клінтон у своєму виступі під час візиту до України в 2000 році. «Америці потрібна сильна, квітуча та демократична Україна як партнер. Разом ми зробимо світ

безпечнішим. Америка – ваш друг і партнер» [25]. Кінець цього етапу україно-американських відносин у часі збігся із закінченням каденції Б. Клінтона.

Четвертий етап відносин охоплює період 2001–2013 років і пов'язаний зі зміною пріоритетів. З самого початку президентства Дж. Буш-мол. дав зрозуміти, що без здійснення реформ геостратегічне положення України втрачає свою цінність. Зміна у настроях Вашингтона виявилася під час візиту до Києва міністра оборони Д. Рамсфелда в червні 2001 року, який оминув проблемні питання життя країни: відставку уряду В. Ющенка, корупцію, «касетний скандал» тощо. А наприкінці липня 2001 року Україну відвідала радник президента США К. Райс, яка мала зустрічі як з президентом України, так і з представниками неурядових організацій.

«Помаранчева революція» вписалася у загальний підхід американського президента до процесу демократизації і стала підтвердженням усталеного погляду на демократичні зміни у Східній Європі. На 109-у засіданні Конгрес підтримав пропозицію про фінансову підтримку України та розширення з нею торгових зв'язків, частково призупинивши дію поправки «Джексона-Веніка» щодо України, що була перепорою для країн з неринковою економікою. Після «помаранчевої революції», Америка збільшила допомогу Україні, сподіваючись на прискорення процесу політичних змін. Експерт Державного департаменту США з питань Євразії Д. Креймер наголошує на значних змінах, що спостерігаються в Україні: «Помаранчева революція поліпшила двосторонні відносини, посилила діалог та співробітництво. Америка хоче бачити Україну складовою частиною Європи, вільною та мирною» [26]. На думку Д. Креймера, Україна слугує моделлю демократії для решти країн регіону, що сприятливо позначається на змінах у Східній Європі.

Обраний після повторних виборів президент В. Ющенко визначив пріоритети зовнішньої політики, що збігалися з пріоритетами США, зацікавлених у якнайшвидших політичних та економічних змінах в Україні. Під час відвідин нашої країни (у квітні 2008 року) Буш-мол. наголосив, що Україна та США мають спільні безпекові інтереси, поділяють демократичні цінності. «Україна має надійного друга та партнера в особі Сполучених Штатів» [23].

У квітні 2010 року відбулася зустріч В. Януковича з Б. Обамою. Було обговорено перспективи співробітництва в різних галузях. Зокрема, Б. Обама подякував українському колезі за лідерство в питанні нерозповсюдження ядерних матеріалів. Також наголошено, що проведення започаткованих в Україні економічних реформ позитивно позначиться на бізнес-кліматі, збільшенні інвестицій та якомога скорішому подоланню системної кризи в українській економіці. Б. Обама підкреслив, що Сполучені Штати зацікавлені, щоб Україна була сильною, незалежною державою, і готові їй у цьому допомагати. Американсько-українська зустріч стала значним кроком у розширенні і поглибленні двостороннього стратегічного діалогу. Ускладнення політичної ситуації в Україні у 2012 році, переслідування політичних опонентів змусили Державний департамент США переглянути відносини з українською владою. На 2013 рік президент Обама запропонував виділити допомогу Україні на збереження демократії на 25 млн. доларів менше від попереднього [9, с. 2]. Київ перестав належати до сфери важливих інтересів Вашингтона в часи президентства Обами. Керівництво США прямим текстом заявило про те, що Україна опинилася на межі

диктатури, тому йому дедалі складніше виділяти кошти владі, яка тримає у в'язниці політичних опонентів.

П'ятий етап міждержавних відносин охоплює період від 2014 і донині.

На початку 2014 року США вирішили, що з Україною Європа сама впорається і переклали розв'язання проблеми на ЄС. Увага Америки була прикута до Афганістану, Іраку, Сирії. США відклали українське питання, контактуючи водночас з РФ у тих питаннях, які потребували її участі. Американські політики в 2014 році недооцінювали ситуацію в Україні, ніхто не припускав, що це може привести до таких трагічних наслідків [1]. Адміністрація Обами ігнорувала Україну, залишивши її напризволяще. І це стало одним із факторів, які призвели до російсько-української війни.

Позиція Сполучених Штатів на початку 2015 року почала поступово змінюватися. Захоплення Криму та гібридна війна на сході змусили Сполучені Штати реагувати на російську агресію проти України. Вашингтон до останнього не хотів вірити, що Москва вирішила змінити європейські кордони, незважаючи на Гельсінський заключний акт 1975 року.

На думку посла США в Україні Дж. Пайетта 2015 рік був надзвичайно вдалим для України. На прохання української сторони американські інструктори допомагали українським військовим набувати військових навичок на Яворівському полігоні. В Україну було поставлено сотні одиниць військової техніки й обладнання, а також надано сотні мільйонів доларів прямої економічної підтримки. Віце-президента США Дж. Байден відвідав Україну і виголосив історичну промову у Верховній Раді.

Не можу погодитись з такою оптимістичною оцінкою посадовця, хоча визнаю, що згадані кроки дійсно є підтвердженням розвитку стратегічного партнерства між двома державами. До негативів відношу неодноразову відмову адміністрації Білого дому надати Україні летальну зброю. Домінуючими у цій ситуації, і, власне, рішенні відмови, були конкретні чинники, зокрема – небажання американської сторони дратувати Москву, страх перед погрозами Кремля, залежність США від РФ у вирішенні близькосхідної кризи (війни в Сирії), співробітництво двох потуг в ООН щодо Ірану, спільна позиція по Північній Кореї, яка випробовує ядерну зброю тощо. Проте, як відомо з історії, сумніви і нерішучість у зовнішній політиці, коштують занадто дорого. Нерішучість Америки та Європи у 1930-х роках ХХ століття підштовхнули Німеччину, Японію, Італію до агресії, спочатку в Європі, а згодом в Азії та Африці. Дорогу ціну заплатила Україна.

2015 рік став переломним у сенсі не лише розуміння американською адміністрацією подій на сході України, але й власних помилок, яких припустилася адміністрація Б. Обами у здійсненні зовнішньополітичного курсу, спрямованого на зміцнення відносин з Росією. РФ, перетворившись в авторитарну країну, стала загрозою не лише для України, але й для самих Сполучених Штатів. Москва порушила баланс сил не лише в регіоні східної Європи, але й встигла дестабілізувати ситуацію на близькому сході, в Сирії, намагаючись «дотиснути» США і схилити їх до тіснішого діалогу щодо власних інтересів в регіоні БСПА (Близького Сходу та Північної Африки).

Поділяю думку експертів про те, що якби американська сторона була активнішою (допомогли зброєю, розрядка моя), то Україна досягла б більше успіхів, захищаючи власну територію. Аналогічну думку висловив американський військово-політичний оглядач The Weekly Standard Рубен Ф. Джонсон. «Я вважаю,

що це жахливо невірне рішення. Його приймали люди у Вашингтоні, які не дуже розуміють специфіку цієї частини світу. Вони добре почувалися від того, що не давали зброї, бо тоді, мовляв, ніхто не буде вбитий. І ви чуєте всю цю безглузду риторичку – мовляв, ми не будемо підігрівати ситуацію. Але це абсолютно невірно. Українська армія потребує конкретних видів оборонних озброєнь. Це зброя, яка не може бути використана для наступу. Вона потрібна, щоб захиститися від росіян. І цієї зброї не дають. Адміністрація усе ще стурбована, у першу чергу, тим, чи не образиться Володимир Путін. А чи отримає Україна допомогу – це вже для них питання другого порядку», – каже Джонсон [21].

Сполучені Штати не виконали своїх зобов'язань по Будапештському Меморандуму, Женевський формат не діє. Україна долучена до Нормандського формату, а Сполучені Штати підтримують його рішення, дбаючи про власні інтереси. Така позиція є прагматично-зумовленою і підтверджує зовнішньополітичний курс президентських адміністрацій останніх років, незалежно від партійної приналежності. Прикро, проте ці рішення – не на користь України. Немає сумнівів, що підтримка Сполученими Штатами України є дуже цінна і на часі, проте її недостатньо.

За всі роки існування України рівень стратегічного партнерства – небувало високий, проте він значною мірою зумовлений екстремальними обставинами, війною на сході країни. Водночас, США наполягають на реформах, серед яких ключовою є боротьба з корупцією. На думку Василя Сушка, наукового директора Інституту євроатлантичного співробітництва, 2016 рік стане лакмусом для американо-українських відносин [21]. Для поглиблення відносин українській владі слід зрозуміти не лише власні можливості, але й здійснити конкретні кроки для втілення реформ, на яких наполягають американські політики: розпочати боротьбу з корупцією, змінити генерального прокурора тощо. Ці чинники обмежують стратегічне партнерство, послаблюють Україну як державу. Незважаючи на відмову поставляти летальну зброю, Сполучені Штати виступають другом України. Директор фонду «Демократичні ініціативи» І. Бекешкіна стверджує, що різко впало позитивне ставлення громадської думки до Росії і так само різко зросло позитивне ставлення до Сполучених Штатів [21]. Попри відмову Вашингтону підтримати Україну летальною зброєю, українці вважають Сполучені Штати другом і союзником у війні проти РФ. Не набагато кращим в цьому контексті виявився 2016 рік.

У січні 2016 року помічник державного секретаря США з питань контролю над озброєнням, верифікації та дотримання міжнародних угод Ф. Роуз зустрівся з секретарем РНБО О. Турчиновим. У ході зустрічі сторони обговорили ситуацію на Донбасі та агресію Росії проти України, приділивши значну увагу питанню порушення Російською Федерацією міжнародних угод та зобов'язань, у тому числі щодо нерозповсюдження зброї. Крім того, під час зустрічі співрозмовники обговорили питання співпраці щодо відновлення системи колективної безпеки в Євроатлантичному просторі [12]. Візити американських посадовців до Києва є сигналом Вашингтону про підтримку України, і не лише на словах.

Сполучені Штати надають військову допомогу, сприяючи реформуванню підрозділів ЗС України. Надзвичайний і повноважний посол США в Україні Дж. Пайетт разом з генерал-майором Грегорі Ленглейлом, командувачами сил спеціальних операцій (ССО) ЗС США в Європі відвідали місто Хмельницький, в якому американські військові з десятої групи Військ спеціальних операцій готують

українські підрозділи ССО в межах спільної багатонаціональної тренувальної групи. Військове співробітництво розпочато з ініціативи українського уряду. Таке співробітництво, на думку американського дипломата, свідчить про готовність США допомогти Україні створити професійні війська, які б відповідали стандартам НАТО. Упродовж 2014–2016 років Сполучені Штати надали Україні обладнання та провели підготовку військових на суму 266 млн. доларів з метою допомогти українським силам поліпшити контроль та безпеку кордонів, діяти ефективніше та безпечніше, захищати суверенітет та територіальну цілісність країни [див. 11]. До кінця 2017 року заплановано провести удосконалення підготовки всіх частин за стандартами НАТО, а для цього заплановано спільні навчання. Кінцевий термін реформи Сил спеціальних операцій – 2020 рік.

Надаючи фінансову та військову допомогу, Вашингтон наполягає на послідовній боротьбі з корупцією в Україні. Про це зазначали американські та європейські політики, експерти, серед яких – Андерс Аслунд, співробітник видання Atlantic Council, Дж. Пайетт, посол США в Україні, віце-президент США Дж. Байден та інші [2].

Попри позитивні моменти у двосторонніх відносинах трапляються непорозуміння. У зверненні до Сенату та Палати представників США (промова «Про стан держави»), президент США Б. Обама зазначив підтримку України з боку Америки як приклад розумного лідерства Вашингтону у світі. Говорячи про загрози, які постали перед США та світом, лідер США згадав і Росію та її дії в Україні. При цьому оцінка ситуації в Україні спричинила шквал критики серед фахівців: «У сьогоднішньому світі, нам загрожують не так «імперії зла», як країни, які розвалюються на очах. Близький Схід проходить через період трансформації, який триватиме покоління, але має коріння у конфліктах з тисячолітньою історією. Росія, у час коли її економіка падає, витрачає значні ресурси на підтримку України та Сирії – країн, які виходять з орбіти її впливу. А міжнародна система побудована нами після Другої світової ледь пореагує із цією новою реальністю» [8].

Можна припустити, що Обама вважає Україну «державою-клієнтом», тобто сателітом Росії. Критика промови президента Обами прозвучала з уст конгресмена-республіканця Пітера Роскама, який заявив, що Україна – наш союзник, а не «державою-клієнт» Росії. Те, що президент назвав нашого друга та союзника Україну «державою-клієнтом» Росії вказує на тривожний брак розуміння геополітичних реалій [8].

Слід констатувати, що Україна стала пріоритетом в зовнішній політиці США як з причин внутрішніх, зокрема, курсу на демократизацію та втілення реформ, так і через російську агресію на сході України. Ставлення Вашингтона до України й надалі базуватиметься на прагматичній реалістичній підході, що визначає пряму залежність ефективності двосторонньої взаємодії від надійності реалізації задекларованих програм європейської інтеграції та демократизації, що передбачає реформування всі сфер життя українського суспільства.

Аналіз стану двосторонніх відносин між Україною та Америкою 2013–2016 років показує, що вони розвивалися плідно, проте не завжди ефективно. Принциповим недоліком моделі стратегічного партнерства, що формувалася між США та Україною, є відсутність усталених форм співробітництва та ціннісна асиметрія в системах стратегічних пріоритетів двох держав.

Перспективу подальших досліджень вбачаємо в аналізі американо-російських відносин упродовж зазначеного періоду.

Література

1. Американська оглядачка: Якщо Росія нарощуватиме в Криму силу – це вже буде інша розмова. [Electronic resource]. – URL: <http://www.dw.de.17456834>.
2. Аслунд А. Сім головних реформ перед Україною. 27.02.2016. / А. Аслунд [Electronic resource]. – URL: <http://ukrainian.voanews.com/content/aslund-ukraine/3152985.html>.
3. Гончар Б. М. Кризова дипломатія СРСР і США в конфліктах «третього світу» (70-80-і рр.) / Борис Михайлович Гончар. – Київ, 1992. – 172 с.
4. Дудко І. Д. Інституційне й управлінське забезпечення зовнішньополітичної стратегії США в умовах постбіполярності / Ірина Дмитрівна Дудко. – К.: КНЕУ, 2007. – 144 с.
5. Камінський Є. Політика США щодо України. Витоки. Концептуальні основи. Практична еволюція / Євген Камінський, Андрій Дашкевич. – К.: Політична думка, 1998. – 547 с.
6. Камінський Є. С. Світ переможців і переможених. Міжнародні відносини і українська перспектива на початку XXI століття / Євген Камінський. – К.: Центр вільної преси, 2008. – 336 с.
7. Канцелярук Б. І. Східноєвропейська дилема Америки / Борис Іванович Канцелярук. – К.: Фотовідеосервіс, 1995. – 199 с.
8. Кузьменко Олексій. Говорячи про Україну, Обама добрав слова, які спантеличили експертів, законодавців США. 13.01.2015 / Кузьменко Олексій. [Electronic resource]. – URL: <http://ukrainian.voanews.com/content/ukraine-pro-stan-derzhavy/3142877.html>.
9. Лопух І. Обама дасть Україні менше / Ірина Лопух // Експрес. – 2012. – № 18 (6202). – 20 с.
10. Погорська І. США: місія здійснима? Праксеологія творення глобального світу / Ірина Іванівна Погорська. – К.: Грамота, 2009. – 504 с.
11. Пайетт Дж. Українська армія стремиться йти по путі реформ. 25.01.2016 / Дж. Пайетт. [Electronic resource]. – URL: <http://gordonua.com/news/politics/Payett-S-2014-goda-SSHA-predostavili-Ukraine-oborudovanie-i-proveli-podgotovku-voennyh-na-summu-bolee-266-117014.html>.
12. Помічник державного секретаря Френк Роуз перебуває з візитом у Києві. 19.01.2016. [Electronic resource]. – URL: <http://ukrainian.voanews.com/content/turchynov-rose-kyiv/3152818.html>.
13. Потехін О. США: неоімперія чи недоімперія? / О. Потехін // Дослідження світової політики. Збірник наукових праць. – 2008. – Вип. 43. – С. 90-102.
14. Рижков М. М. «Grand Strategies». Американський досвід стратегічного планування: Монографія / Микола Миколайович Рижков. – К.: Алькор, 2006. – 247 с.
15. Студія Вашингтон. Запис з екрану. 20.01.2016. [Electronic resource]. – URL: <http://ukrainian.voanews.com/media/all/studio-washington-ukraine>.
16. Хижняк І. А. Патронована культура та культурна демократія у США / І. А. Хижняк. – К.: Основи, 2001. – 448 с.
17. Шевчук О. В. Китай між США та Росією: геостратегічні відносини: Монографія / О. В. Шевчук. – Миколаїв: ТОВ «Фірма Іліон», 2008. – 448 с.
18. Шергин С. А. Еволюція концептуального підходу США к проблемам тихоокеанської безпеки 70-80-х гг.: автореф. дис. на соискание ученой степени доктора полит. наук: спец. 23.00.04 «Политические проблемы международных отношений и глобального развития» / С. А. Шергин. – М., 1992. – 48 с.
19. Щербак Ю. Україна на шахівниці Буша-старшого / Юрій Щербак // День. – 2004. – № 87. [Electronic resource]. – URL: <http://www.day.kiev.ua/30460>.
20. Юрченко С. В. Геостратегія США в процесі становлення глобальної держави: дис. доктора полит. наук: 23.00.04: «Политические проблемы международных отношений и глобального развития» / Юрченко Сергей Васильевич. – Симферополь, 2001. – 430 с.
21. 2015 рік в американсько-українських відносинах: погляд з України. 31.12.2015. [Electronic resource]. – URL: <http://www.radiosvoboda.org/content/article/27459199.html>.
22. Bush G. H. «Chicken Kiev Speech» / Remarks to the Supreme Soviet of the Republic of the Ukraine in Kiev, Soviet Union, August 1, 1991 / G. H. Bush. [Electronic resource]. – URL: <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/index.php?pid=19864>.
23. Bush G. W. The President's News Conference With President Viktor Yushchenko of Ukraine in Kiev, April 1, 2008 / G. W. Bush. [Electronic resource]. – URL: <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/index.php?pid=76910>.
24. Clinton W. U. S.-Ukrainian relations. Remarks by President Clinton and Ukrainian President Leonid Kravchuk, January 12, 1994. The Trip of President Clinton to Brussels, Prague, Kiev, Moscow,

Minsk, and Geneva, January 9-16, 1994 / W. Clinton. [Electronic resource]. – URL: http://findarticles.com/p/articles/mi_m1584/is_nSUPP-1_v5/ai_15184079.

25. Clinton W. Remarks to the People of Ukraine in Kiev, Ukraine, June 5, 2000 / W. Clinton. [Electronic resource]. – URL: <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=58595>.

26. Kramer David J. A Key Moment in Ukraine-American Relations, Deputy Assistant Secretary for European and Eurasian Affairs. Lecture on U.S.-Ukrainian Relations, Harvard Ukrainian Research Institute. Cambridge, Massachusetts, December 7, 2007 / David J. Kramer. [Electronic resource]. – URL: <http://www.state.gov/p/eur/rls/rm/96593.htm>.

Anatoliy Khudoliy, Ph.D. in Political Science, Professor, Ostroh academy National University, Ostroh, Ukraine.

US-UKRAINE RELATIONSHIPS IN THE LIGHT OF THE XXI CENTURY CHALLENGES

Abstract. *The article deals with the policy of the United States towards Ukraine from 1991 up to the beginning of 2016. Mainly, bilateral relations during 2013-2016 are in the focus of the author's attention.*

Main tendencies in the development of American-Ukrainian relationships in the context of Ukraine striving for euro integration and military conflict with the Russian Federation are analyzed. Political and economic aspects of cooperation along with international support of Ukraine by the United States during the above mentioned period are highlighted by the author.

Priorities of Washington, considering its own pragmatic purposes and national interests in relationships with Ukraine are distinguished. Two-side relations in the light of Russian-Ukrainian war and Crimea occupation are analyzed. Important factors that reduce strategic partnership and weaken Ukraine as a state are described. Definite steps made by the USA in order to support Ukraine in the Russian-Ukrainian war are observed. Ukrainian military units are being reformed by support of the United States of America. American militaries train Ukrainian Special Forces Troops in terms of multinational units. Military cooperation was initiated by Ukrainian Government and it indicates that the United States is ready to assist Ukraine in formation of professional troops that would meet the requirements of NATO standards. Providing financial and military support Washington persists on successive eradication of corruption in Ukraine.

Along with positive there are negative spots in the relationships. Despite numerous requests made by Ukrainian Government, representatives of Ukrainian Diaspora and American Congressmen, White House refused to provide Ukraine with lethal weapons. And there are reasons why it happened. First of all, the USA didn't want to irritate Moscow. Washington is scared by threats verbalized by Moscow to start nuclear war if the USA doesn't withdraw. America is dependent on Russia in solving the Middle East crisis. Both countries have to cooperate forging their positions on Iran, North Korea and so on.

Key words: *the USA, Ukraine, US-Ukraine relationships, Russian aggression, strategic partnership.*

УДК 327.7 (477)+351.88

Людмила Чекаленко

доктор політичних наук, професор,

Дипломатична академія України при МЗС України

УКРАЇНА – США: ДИЛЕМИ СТРАТЕГІЧНОГО ПАРТНЕРСТВА

Анотація. *Стаття присвячена комплексу двосторонніх відносин між Україною та Сполученими Штатами Америки. У публікації відзначається, що із встановленням дипломатичних відносин між обома державами зв'язки між ними розвивалися по-різному, іноді суперечливо, проте активність у їхній прогресії постійно простежувалася. Започаткуванню українсько-американських відносин, підкреслюється дослідницею, сприяв офіційний візит Президента України до Сполучених Штатів у травні 1992 р., яким, власне, і було розпочато формування договірно-правової основи в рамках співробітництва.*